

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

Promoting student morality and ethics of school administrators according to
the perception of teachers under the Bangkok Metropolitan Administration

ศุภชัย หนูกิ่ง^{1*} และรัตนา กาญจนพันธุ์²
Supachai Nugeng^{1*} and Ratana Kanjanaphan²

^{1*2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240

^{1*2} Educational Administration Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : 6512470013@rumail.ru.ac.th

Received: 14 February 2024, Revised: 8 May 2024, Accepted: 9 May 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 389 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามกลุ่มโรงเรียนเทียบสัดส่วน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปิดตารางหาโร ยามาเน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานและตำแหน่งวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, การรับรู้ของครู

Abstract

This study purposed to 1) Study the level of morality and ethics promotion among school administrators according to the perception of teachers under the Bangkok Metropolitan Administration. and 2) to compare teachers' perceptions of promoting student's morality and ethics among school administrators under the Bangkok Metropolitan Administration. Using quantitative research methods. The samples were 389 teachers under the Bangkok Metropolitan Administration obtained by Stratified Random Sampling according to school groups. Compare proportions and used a Simple Random Sampling method to determine the sample size by using the Taro Yamane table, (1973). The instruments in this study were 5-rating scale questionnaires. Statistics used for analyzing the data were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, Scheffe's method of multiple comparison tests, and the t-test. The research findings were as follows: 1) The promotion of student morality and ethics of school administrators, according to the perception of teachers under the Bangkok Metropolitan Administration were at a high level. 2) Teachers with different educational levels had opinions on the promotion of student morality and ethics of school administrators, overall and in each aspect at non-significant. 3) Teachers with different work experience and academic positions, had different opinions on the promotion of student morality and ethics of school administrators, overall and each aspect at significant level of .05.

Keywords: Promotion of morality and ethics, School administrators, The perception of teachers

1. บทนำ

ในปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านวัตถุ ด้านโทรคมนาคม ด้านการขนส่งและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วจนทำให้โลก เป็นโลกที่ไร้พรมแดนแตกต่างจากเมื่อสามสิบปีที่ผ่านมา ความเจริญก้าวหน้าในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม คุณธรรมจริยธรรมของคนกลับเสื่อมลง เกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นที่ผิดในการปฏิบัติตนและการดำรงตนในสังคม ความเห็นแก่ตนมากยิ่งขึ้น ทั้งเอารัดเอาเปรียบดั่งคำสุภาษิตที่ว่ามือใครยาวสาวได้สาวเอา เกิดการรบราฆ่าฟันกันทุกวัน ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้จะทวีความรุนแรงมากขึ้นดังที่ปรากฏในข่าวมีเหตุการณ์ที่ไม่สงบสุข เหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในอดีตก็กำลังเกิดขึ้น (อนิสา กอมะ, 2565)

สภาวะการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชน ตกอยู่ในขั้นวิกฤต เกิดวิกฤตศีลธรรมและจรรยาบรรณในตัวบุคคล นำไปสู่ปัญหาความไม่สอดคล้องกันของคนในชาติ ขาดความมีอุดมการณ์ ความรักชาติและการมีจิตสำนึกร่วมกันของคนในชาติ ที่สำคัญการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบันมุ่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียวทำให้นักเรียนมีความเก่งแต่มีพฤติกรรมไม่นักเรียน

ขาดคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เกิดปัญหาและผู้ปกครองมีความกังวลใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็ก การเลียนแบบพฤติกรรมชาวต่างชาติ ภาษา การแต่งกาย และพฤติกรรมทางเพศ จนทำให้ภาพลักษณ์ของเยาวชนไทยในสายตาผู้ใหญ่ติดลบ การใช้คุณธรรมจริยธรรม (สุวัฒน์ กอไพศาล, 2557)

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้การดำเนินชีวิตของครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน พ่อและแม่ต้องแสวงหารายได้ทำให้ไม่สามารถอบรมเลี้ยงดูบุตรได้เท่าที่ควร ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลที่เพียงพอจึงถูกดูถูกลงจากสิ่งจูงใจภายนอกครอบครัวโดยง่าย ปัญหาความเสื่อมทรามด้านคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนนี้จะทวีความรุนแรงมาก โดยเฉพาะปัญหาความเสื่อมทรามที่เกิดจากการกระทำของเด็กและเยาวชน คุณธรรมจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำหน้าที่น้อมนำจิตใจคนให้เขาฝึกตนในสิ่งที่พึงทำ และละเว้นในสิ่งที่พึงละเว้นรวมทั้งร่วมกันกำหนดข้อกำหนดความประพฤติของทุกคนในสังคมเพื่อสันติสุขของสังคม “ประมวลจริยธรรม” (ศิลป์ชัย นิรันดร์, 2560) ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่นำสถานศึกษา ด้วยความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพราะผู้บริหารเป็นทั้งคนนำและเป็นคนสร้างกำลังใจให้ครูเปลี่ยนแปลงการเรียนให้นักเรียนเกิดนิสัยที่ต้องการ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาทั้งความรู้ควบคู่กับคุณธรรม หน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนถือว่าการส่งเสริมของผู้บริหาร (รจนา สุรินทร์, 2558) เมื่อพิจารณาการดำเนินการจัดการศึกษาเรื่อง คุณธรรมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร การจัดการศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพวิชาการเป็นผู้มีคุณธรรม พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการพัฒนาคุณธรรมให้กับผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรก คุณธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นยังไม่พบว่ามีการสอนสอดแทรกที่ชัดเจน และยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมแข่งกระด้าง มีกิริยามารยาทไม่นอบน้อมต่อผู้ใหญ่ จากการวิเคราะห์ สาเหตุเบื้องต้นเกิดจากการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาในโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เท่าเทียมกัน อันอาจเกิดจาก บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนว่ามีบทบาทสำคัญเพียงใด (รัตนวิษณุ ถือความสัตย์, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับใดและเพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โดยจำแนกตามระดับการศึกษาประสบการณ์และวิทยฐานะของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ข้อมูลในการศึกษาจะได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ตนเอง นำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลนำไปวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และวิทยฐานะ

3. สมมุติฐานการวิจัย

ครูที่มีสถานะภาพต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และวิทยฐานะ

4. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

พรทิพย์ หารชาพนาดร (2565) กล่าวถึง แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ดังนี้ 1) มุ่งมั่นในการทำงาน แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การปรับปรุง พัฒนาการเรียน และกิจกรรมต่างๆได้ด้วยตนเอง 2) ซื่อสัตย์สุจริต แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การปลูกฝังนักเรียนละอายใจในการทำผิดทั้งกาย วาจา ใจ มีความประพฤติและปฏิบัติตนอย่างจริงจัง 3) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เรื่องของสถาบันหลักอยู่อย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็น ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 4) รักความเป็นไทย แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ นักเรียนแสดงกิริยา วาจา สุภาพ เรียบร้อย เหมาะสม การปลูกฝังนักเรียนมีสัมมาคารวะ มีกิริยา วาจา สุภาพ เรียบร้อย เหมาะสม สวัสดิ์ 5) มีวินัย แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การปลูกฝังนักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้อย่างตรงต่อเวลาและถูกต้องตามระเบียบโดยใช้จิตวิทยาเชิงบวก 6) ใฝ่เรียนรู้ แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การจัดกิจกรรม ที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและร่วมแสดงความคิดเห็นเสมอ 7) การมีจิตสาธารณะ แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การจัดกิจกรรมอาสา ช่วยงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยไม่หวังผลตอบแทน และหาแนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมนักเรียนมีจิตสาธารณะในการใช้ชีวิต 8) อยู่อย่างพอเพียง แนวทางเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คือ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อารดา มั่นทน (2556) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมในตัวเด็ก เพื่อให้มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ และมีชีวิตที่สงบสุข สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการเน้นผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจือจิตร บุญมานอก (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนด นโยบายไว้ชัดเจน วางแผน ประชุมหารือร่วมกันกับทุกภาคส่วนในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ณัฐพงษ์ บัวเพ็ญ และอำนวย ทองโปร่ง (2565) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษา มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

หนึ่งฤทัย มณฑิรรัตน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 437 โรงเรียน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 13,597 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ (Taro Yamane, 1973) จำนวน 389 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามกลุ่มโรงเรียน เทียบสัดส่วน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร ประกอบด้วย 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

5.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) ด้านความมีวินัย 3) ด้านความพอเพียง และ 4) ด้านความกตัญญู นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา นำมากำหนดขอบข่ายเนื้อหา เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร ในแต่ละคำถามต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ วิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อสร้างแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย นำแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อให้คำถามมีคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ ผลปรากฏว่าคำถามผ่านเกณฑ์ 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.978

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

5.4.1 แบบสอบถาม

5.4.1.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์หนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามจำนวน 389 ฉบับ เพื่อเก็บข้อมูลจากครูสังกัด กรุงเทพมหานคร

5.4.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t (t-test)

6. ผลการวิจัย

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากครูสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 389 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และ วิทยฐานะวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และวิทยฐานะ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	250	64.27
สูงกว่าปริญญาตรี	139	35.73
รวม	389	100.0
2. ประสบการณ์		
น้อยกว่า 5 ปี	149	38.30
5-10 ปี	102	26.22
มากกว่า 10 ปี	138	35.48
รวม	389	100
3. วิทยฐานะ		
ไม่มีวิทยฐานะ	175	44.99
ชำนาญการ	148	38.05
ตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป	66	16.97
รวม	389	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 64.27 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 139 คน คิดเป็น 35.73 ส่วนใหญ่มี

ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 เป็นครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.22 ส่วนใหญ่ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 44.99 โดยเป็นครูมีวิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 38.05 และวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.97

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานครภาพรวมและรายด้าน

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.46	0.58	มาก
ด้านความมีวินัย	4.56	0.52	มากที่สุด
ด้านความพอเพียง	4.46	0.57	มาก
ด้านความกตัญญู	4.53	0.56	มากที่สุด
ภาพรวม	4.50	0.53	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีวินัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.52) และด้านความกตัญญู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.56) ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58) และด้านความพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.57)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และวิทยฐานะ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร จำแนกตามระดับการศึกษาภาพรวมและรายด้าน

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.48	0.55	4.43	0.62	.788	.432
2.ด้านความมีวินัย	4.57	0.50	4.54	0.56	.574	.567
3.ด้านความพอเพียง	4.45	0.58	4.48	0.57	-.404	.687
4.ด้านความกตัญญู	4.52	0.56	4.54	0.56	-.393	.695
รวม	4.51	0.52	4.50	0.54	.154	.878

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารโดยภาพรวมกับรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ภาพรวมและรายด้าน

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		F	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.47	0.53	4.31	0.55	4.56	0.62	5.682*	0.004
2.ด้านความมีวินัย	4.52	0.52	4.48	0.49	4.65	0.53	3.964*	0.020
3.ด้านความพอเพียง	4.44	0.58	4.40	0.50	4.53	0.61	1.706	0.183
4.ด้านความกตัญญู	4.49	0.54	4.49	0.51	4.61	0.62	2.102	0.124
รวม	4.48	0.51	4.42	0.47	4.59	0.57	3.314*	0.037

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความมีวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอเพียงและด้านความกตัญญูไม่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) และ LSD (Fisher's Least Significant Difference)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบ การรับรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร
จำแนกตามวิทยฐานะภาพรวมและรายด้าน

การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ไม่มี วิทยฐานะ		ชำนาญการ		ตั้งแต่ชำนาญการ พิเศษขึ้นไป		F	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.38	0.53	4.44	0.65	4.71	0.46	8.419*	0.000
2.ด้านความมีวินัย	4.50	0.48	4.55	0.57	4.73	0.48	4.861*	0.008
3.ด้านความพอเพียง	4.41	0.53	4.45	0.66	4.64	0.41	4.113*	0.017
4.ด้านความกตัญญู	4.48	0.53	4.52	0.64	4.63	0.44	3.526*	0.030
รวม	4.44	0.47	4.49	0.61	4.69	0.42	5.740*	0.003

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) และ LSD (Fisher's Least Significant Difference)

7. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความมีวินัย รองลงมา ได้แก่ ด้านความกตัญญู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

2. เปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และวิทยฐานะ พบว่า

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. อภิปรายผล

8.1 จากการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการวิเคราะห์คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง และพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย มณฑิรรัตน์ (2562) เรื่องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ ชูศรีโณม (2564) เรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

8.2 การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหารจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และวิทยฐานะ พบว่า

8.2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร โดยภาพรวมกับรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันรับรู้ถึงการส่งเสริมของผู้บริหารในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับวิจัยของณัฐพงษ์ บัวเพ็ญและอานวย ทองโปรง (2565) เรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษามีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับวิจัยของ ยุพิน คะเนวัน (2562) เรื่องบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

8.2.2 ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความมีวินัย เป็นไปตามสมมุติฐานทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารได้นำข้อมูลไปสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลักในการส่งเสริมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนให้เกิดความตระหนักใน คุณธรรมจริยธรรม 8 ด้านสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจือจิตร บุญมานอก (2565) เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน พบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหทัย เรืองชัยวุฒิจุล (2559) เรื่องความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียน พบว่า จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงานพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.2.3 ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนของผู้บริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความพอเพียง และด้านความกตัญญู เป็นไปตามสมมุติฐานทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมเริ่มจากการวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนงาน การติดตามการดำเนินงาน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจะกระทำให้ได้ผลต้องอาศัยการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ตลอดจนความประพฤติของครูสอดคล้องกับวิจัยของรัชิตา เขยกลิ่น (2553) เรื่องบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรม

ชั้นนำ พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับวิจัยของ อธิฐาญจน์ มุ่งเปียดกลาง และ สุชาดา นันทะไชย (2563) เรื่อง การรับรู้ของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามมุมมองของครู จำแนกเพศ ตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ค่าสถิติ .05

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ด้านความมีวินัย ผู้บริหารควรส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยโดยการกระตุ้นนักเรียนให้มีความเพียรพยายาม ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

9.1.2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมนักเรียนไม่ลอกการบ้านเพื่อน รู้จักยอมรับผิดเมื่อกระทำผิด และปลูกฝังให้นักเรียนไม่ทุจริตในการสอบ

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตการศึกษาอื่น ๆ

9.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

9.2.3 ควรมีการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนในด้านอื่น เช่น ด้านการมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์รัตน กาญจนพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก, ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อีกทั้งความสำเร็จในครั้งนี้เกิดขึ้นได้จากครอบครัว และเพื่อน ๆ สาขาการบริหารการศึกษา กทม. รุ่น 28 ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนในการศึกษา เสนอแนะ ให้คำปรึกษา เป็นแรงเสริมในการทำวิจัย คุณค่าประโยชน์ที่พึงมีจากการรายงานการวิจัยของกระบวนวิชาการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบเป็นความดีแด่คุณจารย์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง สถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- เจือจิตร บุญมานอก. (2565). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 10(40) : 56-57.
- ณัฐพงษ์ บัวเพ็ญ และอำนวย ทองโปร่ง. (2565). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*. 1(3) : 15-26.
- ธิจิกาญจน์ มุ่งเบียดกลาง และสุชาดา นันทะไชย. (2563). การรับรู้ของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4. การประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. วันที่ 1 พฤษภาคม 2563. หน้า 504-505.
- ธัญลักษณ์ ชูศรีโณม. (2564). แนวทางการจัดการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*. 11(1) : 49-50.
- ยุพิน คเนวัน. (2562). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- พรทิพย์ หรรษาพนาดร. (2565). แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 4(3) : 120-121.
- รัชิตา เขยกลั่น. (2553). บทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- รัตนวิทย์ ถือความสัตย์. (2564). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- รจนา สุรินทร์. (2558). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ศิลป์ ชื่นนิรันดร์. (2560). การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กร. *วารสารมหาวิทยาลัยยมกุฎราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 6(2) : 216-225.
- สุวัฒน์ กอไพศาล. (2557). ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/256382>
- สมหทัย เรืองชัยภูมิคุณ. (2559). ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*.

- หนึ่งฤทัย มณชิรัตน์. (2562). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(1) : 902-916.
- อนิสา กอมะ. (2565). แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อารดา มั่นทน. (2556). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.